

Esperanto – 7. 11. 2015 v Ústí nad Orlicí

Vážení přátelé, vážení účastníci dnešního setkání, dámy a pánové,

dovolte, abych vás i já pozdravila jako společenství lidí, kterých si velmi vážím, abych vás co nejsrdečněji pozdravila v mém rodném městě, v Ústí nad Orlicí, ve východních Čechách, které jsou považovány za lidsky a citově bohaté, a to zásluhou mnoha generací lidí, kteří zde žili, abych vás uvítala ve městě, kde houslovým klíčem otvíráš pokladnici a kam přišli se malíři podívat, jak vypadá krása...

V encyklopedii osobností české současnosti KDO JE KDO v ČR 2002 jako své krédo uvádím: „Píšu a prosazuji duchovní poezii, takovou, která dává naději a světlo a zároveň naplňuje lidskou touhu po porozumění. Tu dokládá samotná existence esperanta, jazyka hodného poezie, do něhož mám přeloženou větší část díla. Z téhož důvodu vycházejí mé básně a texty převážně mnohojazyčně“, tolik citát. V encyklopedii jsem dále uvedla, že v esperantu vycházela moje poezie v časopisech českých, v Holandsku a v Číně.

Dlouho, mnoho let jsem zvažovala, co je hodno pozornosti čtenáře a posluchače, jemuž se snad i já mohu cítit být oprávněná něco říci. Kdyby si lidé rozuměli, stýkali by se v přátelství a míru. To byla hlavní myšlenka, která vedla k vytvoření mezinárodního jazyka pro dobro lidstva, esperanta. Dávno totiž lidé hledali takový společný jazyk, který by převzal úlohu až do středověku všeobecně známé latiny, alespoň mezi vzdělanci. Skutečnost, že esperantisté se mezi sebou snadno dohodovali, se nelíbila ani gestapu, ani komunistům, unikali totiž cenzorům, stali se proto nepohodlnými.

K esperantu se hlásím jako jeho podporovatelka, ač jím nevládnou. Pravděpodobně to nebyla náhoda, že mě právě esperantisté požádali o svolení překládat mé básně do esperanta a díky nim se také moje poezie mohla šířit dál za hranice našeho regionu. Mezi esperantisty jsem poznala mimořádné osobnosti, nesmírně obětavé, jakou je pan Miroslav Malovec z Brna, či jakým byl básník Čestmír Vidman, nevidomý, nedávno zesnulý. Obdivovala jsem jeho úžasnou energii a jistě vynikající paměť, vždyť celé pasáže musel mít jen v mysli. Byl vlídný, milý, tak si ho pamatuji z návštěv v Palatě, kde své poslední roky žil. K mým přátelům patřila také esperantská básnířka Eli Urbanová, též už nežijící.

Zásluhou překladatelů, pana Miroslava Malovce a již zesnulého pana Jaroslava Mráze, mohla být v roce 1998 vydaná zrcadlově esperantsko-česky knížka výběru z mé poezie EKAUDI LA ANIMON – USLYŠET DUŠI (ukázku v esperantu přednese Ing. Turková)

Spolupráci s esperantisty bych mohla věnovat dlouhé vyprávění, tak úžasné bylo – pan Josef Vích byl kromě překladatele a jazykového poradce i pěvcem Národního divadla. Řadu let účinkoval při autorských čteních z mé poezie, zpíval a seznámil mě s dalšími umělci. Letos na jaře jsme se s ním rozloučili, právě tak s panem Jiřím Paterou, dlouholetým předsedou pražského uskupení esperantistů, jehož zásluhou vycházelo esperantské BULTENO. Do něho pan Patera zařazoval i moji poezii a texty, které přeložil.

Zásluhou překladatelů esperantistů vznikly překlady třiceti trojverší básně Uslyšet duši do řady jazyků: Williama Aulda, skotského básníka do angličtiny, Japonce Kurisu Keia do japonštiny, David Šamgar prostřednictvím esperanta pořídil hebrejský překlad, esperantista Jaroslav Mráz přeložil báseň do ruštiny, Kokou Sagbadjelou z Toga, s nímž jsem si několik let psala, přeložil verše do rodného jazyka a Gerrit Berveling do holandštiny. Vznikly tak knížky Uslyšet duši 1 + 10 a Uslyšet duši 1 + 16. Překladatelé dali také vzniknout knížce s překlady textu JE JARO do 36 jazyků, ta získala v pelhřimovském muzeu rekordů čestný titul „Kniha v 37 jazycích“.

Společenství esperantistů patří k nositelům hodnot, kterých bychom si měli vážit, cenit si jich a upínat k nim naději. Může se zdát, že vysoké morální hodnoty našich velikánů jsou pozapomenuty, že mnohé jsou docela zapomenuté. Právě pozapomenuté hodnoty – vědomí si vlastní ceny, krásného jazyka, krásné české země, kterou pro nás předkové ubránili a my ji přece nebudeme chtít opouštět, sebeúcta, důvtip Čechům vlastní, i s tou trochou švejkování, tvořivost a touha po dorozumění mezi lidmi, to budou devízy ve světě, který se čím dál tím víc globalizuje.

Buďme pozorní k těm, kteří dostávají pravomoc nám vládnout. Důležité věci by měli rozhodovat lidé s širokým rozhledem, lidé vzdělaní, lidé moudří, aby už nebyly pochyby o tom, zda naše civilizace nesměruje k sebezničení.

Vedeni touhou uchovat si lidství za všech okolností a posílit ho až do rozměrů duchovních, musíme svůj dnešek podřizovat těmto nadějím a o tyto naděje zápasit.

Na novoročenku pro příští rok, na P. F. 2016 jsem napsala:
Přeji Vám, přeji všem šťastně překročit novoroční práh a obejmout prostor před sebou, který zabydlí duše, ta její část, která miluje, chrání, prosvětluje a tvoří. Objmout, sepnout ruce a vše podstatné předat dál...

Věra Ludíková